

Apără ile trei ori în septemana : mercuri-a
vineri-a și dominec'a ; în septemanele cu
verbatóri înse numai de doue ori.

Prețulu pentru monarchia :
pe unu anu . . . 10 fl. — cr. v. a ;
diugetate de anu 5 " — " " "
unu patrariu . . . 2 " 50 " " "
Pentru Romania și strainetate :
pe anu 30 franci ;
diugetate de anu . . . 15 "

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la și prin dnu
correspondenti ai nostri, la tote postele, și
de a dreptulu la Redactiune, Stationsgasse
Nr. 1. unde sunt a se adresá tote câte
privescu joi'a. Cele nefrancate nu se pri-
mescu, cele anonime nu se publica.

Pentru anuncie și alte comunicatiuni de
caracteru privat, se respunde câte 6 cr. de
linia ; repetirile se facu cu pretiu scadiutu.
Tasea erariate de 30 cr. v. a. pentru
odata, se anticipa.

Invitare de prenumeratiune la „Albina,”
pre perioadele anului 1876,
cu pretiurile si conditiunile, ce se vedu in frun-
tea foii.

Budapesta, in 1 aprile n. 1876.

Ministri principali din Cis-si Trans-
ilvania de alalta-ieri parlédia in Viena
asupra graviloru cestiani controversé —
vamali, comerciali, bancali, pona
acú comuni. La noi aici in capital'a Un-
garietate de já nime nu mai crede, că aceste
cestiuni se voru deslegá spre folosulu
nostru. Domnii nostri, prin sfortiárele
loru de 9 ani, d'a sugrumá pre nationali-
táti, atátu de infricosiatu au slabitu mor-
alment, materialment si politicament,
incátu ei nu mai impun, nu mai inspira
temere si respectu cameraderiei de peste
Lait'a. Si astu-feliu va fi cum va voi neam-
tulu ! . . .

Celelalte din intrulu Monarchiei
nostre, tóte atátu sunt de miserabili, in-
cátu ni recomanda a nu le atinge a dese-
ri ca sè ne crutiámu pre noi, sè cru-
támu publiculu, de necásu si amaru.

In caus'a rescolei din Turcia,

asemenea asiá credemu, că ar fi pe-
catu a mai vorbi multe. Conte Andrássy
si-incórda tóte poterile, nu cru-
tia chiar nemic'a, pentru d'a face pace si
astfeliu d'a mantui pre turcu de nimi-
cire. Firesce, lumea pricepe, trebuie sè
pricepa, că diplomatulu austro-magiaru
nu din amóre cătra turcu — cătra acésta
stervina putreda — face ce face, ci pen-
tru că tiene, dóra chiar sente, ore-si cum
se teme, cumca in data dupa caderea tur-
cului are sè vina a vecinulu de aceeași
moralá, de din cóci; dupa scóterea ace-
loru barbari nemoralisabili din Europa,
au sè fie scosi séu nemiciti si mai alti
asemeni barbari !

Este tristu déca dlu c. Andrássy
nutresce astfeliu de credintia si resp. te-
mere; in sa numai atare póte sè splice si
justifice politic'a sa, altfeliu si fora minte,
si fora anima si chiar fora onóre pentru
Monarchia nóstra crestina, cu Regele
apostolicu in frunte.

Destulu că lucrulu a ajunsu acolo,
că guvernatoriulu Dalmatiei, ginerariulu b.
Ródici, ca plenipotentiatu alu Impe-
ratoriului-Rege Franciscu Iosifu,
tienendu dilele trecute lunge conferintie
cu pasii comandanti in Bosnia si Herze-
govina, in fine scóse la cale invoirea pen-
tru o incetare de arme pe 10 dile, adeca
pon' la 10 aprile n. pentru scopulu d'a se
pune in acestu timpu in directa pactare
cu capii insurgentiloru si d'a capacítá po-

porulu rescolatu despre maile avantajie
sèu folóse, ce ofere Turcia spre restitui-
rea pácii, intru care opu dlu Andrássy
crede că va avé celu mai potente sprigi-
nitoriu in persón'a principelui de Monte-
negru, cărui pe semne i voru fi promisú
cele mai mari favoruri.

Tóte aceste planuri si toti acesti
pasi se facura fora consentiulu insurgen-
tiloru, cari si-cautau de lupta, armandu-
se si organizandu-se totu mai bine, fre-
candu bine pre turci ori unde fi pripiau la
vr'unu punctu bunu, si tienendu strinsu
incunjurata cetatea Nicsici, pre care
turcii n'o mai potú proviantá si a cărei
cadere deci se astepta pre tóta diu'a.

Acum că plenipotentiatii generali
turcesci se invoira la armistitiu, este in-
vederatu, cumca ei reconoscúra pre insur-
gentii, pre supusii lorú rebeli, de ad-
versari ai lorú egali, de belige-
renti, dupa dreptulu gintiloru. De cătu
acést'a nu trebuie mai eclatante próba
despre decaderea Turciei ! Candu o data
o potere de statú a ajunsu la atáta,
atunci este pace buna de viétia
a celei'a ! Apoi in acést'a dóga, curendu-
tardiú ajungu tóte poterile escesive de
statu, adeca acele poteri, cari si-cauta
chiamarea intru a apesá si stórce
pre popóra, impedecandu-li
desvoltarea si cultura, in locu
sè li-o inainte ! Si astu-feliu éta aci
basa conscientiei rele si a temeriloru grele
ale celoru astadi in fruntea Monarchiei
austriace ! —

Cele mai nóue depesie telegrafice ni
anuncia, cumca alalta-ieri capii insurec-
tiunei din Herzegovina s'au inoitu
la armistitiu de 10 dile, dar sub condi-
tiunea, ca intr' aceea nu turculu, ci prin-
cipele Montenegrului sè proviantedie
din di in di cetatea Nicsici, ér ostasii
loru sè remana pazind'o casi pona aci.
Aci opulu de pacificatiune se vede a fi
intratu intro nóue fase. —

Din Serbia, organele domnilorú
nostri nu sciú spune despre calmarea séu
molcomirea spiritelorú, si asiá-dara despre
bune sperantie d'a evitá resbelulu; pre-
candu cea-lalta lume vrè a sci, că acolo se
armédia di si nópte si că resbelulu va
prorumpe de buna séma. —

Bucovina.

Suceva, in martiu 1876.

In fine cetatienimea de legea gr. or. din
Suceva a parasitu nepasarea si letargia, in
carea a fostu jacutu tempu fórte indelungatu,
impinsa de nepricepere si de grea nesciintia,
precum si mai ales de vitregitate imprejura-
rilor. Elementulu romanu, odinora puternicu

si avutu. si pona mai deunadi absolut'a ma-
joritate a orasiului nostru, ajunse prin coplesi-
rea evreiesca, atátu in partea etnografica, cătu
si cu deosebire in cea nationale-economica, la
cea mai mare decadere, casi consortele seu,
Armenii; apoi caus'a principale a fostu lips'a
de scóla si de invetiatura, si urmarea ace-
tora, adeca lips'a de disciplina si de spiritulu de
asociare.

In anulu 1860 la 30 iuni s'a creatu in Suceva
prin dicessiunea prea inalta a Majestáti Sale
Imperatului unu gimnasiu superiore cu caracte-
teru gr. or. si mai antaiu pentru trebuintiele
de cultura a poporatiunii gr. or.

La acestu gimnasiu, sustienutu din fon-
dulu gr. or. s'a otaritu a contribui o parte
si comun'a, anume Romanii si cu Armenii, mai
alesu din motivulu că li se juruia limb'a ro-
mana ca limba de invetiamentu, indata ce
voru fi invetiatori romani, cari pe atuncia
lipsiá cu totulu. Astfeliu s'au destinatú spre
acestu scopu venturile Tatarasiului, unu
campu de aproape 800 Ha., daruiti prin prin-
cipele Mihaiu Sturza locuitoriloru crestini ai
orasiului Sucevei.

Sub cele mai viue sperantie ale locuitor-
iloru romani, ce erau pe atunci inca in ma-
joritate, si incepú gimnasiulu activitatea sa,
inse pe incetulu se convinsera Romanii, cumca
acestu institutu nu este spre binele, ci spre
scaderea lorú, deórace copii romani rema-
neau inapoi, pentru că cei mai multi nu po-
teau aduce la cele cerute in limb'a germana,
limb'a de invetiamentu la acestu gimnasiu.
Dar cugetau toti, cumca venindu candidatii,
tramisi la Vien'a anume spre a-si castigá cali-
ficatiunea de invetiatori la acestu gimnasiu,
va fi mai bine.

In fine pe rondu venira candidatii, si
inainte de 3 ani au fostu ajunsu déjà majori-
tatea precumpenitória in corpulu profesoral.
Si totusi acceptările orasieniloru gr. or. nu se
implenira. Ba in locu de acestea, adeca de
introducerea limbei romane ca limba de in-
vetiamentu, incepú aci a se restringe inca chiaru
si valórea limbei romane ca obiectu obligatu
pentru toti, precum s'a fostu asediatu la ince-
putu; dispensarea de limb'a romana venia
pentru cine voia numai, ba chiaru pe la finea
semestrului se cerea dispensarea si se capetá ;
pana si studintii romani potú cere dispensarea
de limb'a romana la gimnasiulu gr. or. din
Suceva, si vor sè si capete, dupa cum respira
in publicu că s'a spresu dlu directoru gim-
nasiale in corpulu profesoral !

Standu lucrurile astu-feliu, inca inainte
de unu anu se vorbiá pintre orasienii gr. or.
din Suceva de tramiterea unei adrese la Diet'a
tierei, prin carea sè se céra introdecerea lim-
bei romane ca limba de invetiamentu la gim-
nasiulu Sucevanu; ast'a fi nu multu dupa
memorabilea visita a archiducelui Rainer in
Suceva, la care ocaziune se mirá multu inal-
tulu óspe, că inca nu se propune romanesce
la acestu gimnasiu, măcar in parte. Dar
lucrulu remase atunci numai vorba. Abiá
acuma deveni acea vorba fapta; la 15 martiu
a. c. se compuse intru adevéru astfeliu de
adresa catra Dieta, si subscriindu-se de ce-
tatienii gr. or. si si de Armeni se tramise la
Cernauti.

Țca deci aici

Adresa cetatienilor greco-orientali din Suceva către Dieta Bucovinei

pentru intruducerea limbii romane ca limba a invetiamentului in gimnasiulu gr.or.din Suceva.

„Inalta Dieta a tieiei! Prin legile fundamentali de statu din 21 Decemvre 1867, Articulul XIX, s'a garantatu tuturor natiilor, locuitorie in imperati'a Austriei, indreptatirea de o potriua a limbilor lor, atatu in diregatorie, catu si in scola, provediendu-se anume ca in tieiele cu poporatiune mestecate se aiba statulu de grige a da fie-carei nationalitati medilocele trebuintiose spre cultivare in limba ei nationale, fara de a fi silita a-si castiga in alta limba invetiatura si cultura.

Dupa otaririle acelu Articul s'au si infiintiatu prin alte provintie, cu poporatiune mestecata ale Majestatii Sale, inainte de tote scolile mediloce ale statului, netrecendu-se cu vederea nici o nationalitate de ore care insemnate numerica, ci dandu-se fie careia scole mediloce in limba sa. Numai in Bucovina nu s'a aplicatu inca acele otariri lamurite ale Constitutiunii, caci numai singuru natiunea germana este in tier'a nostra indiestrata din partea statului cu tote medilocele de cultura, pe candu, mai alesu natiunea romana, in tierra cea mai antaia, atatu dupa istoria, catu si dupa majoritatea relativa, nu se bucura nici de o scola medilocia cu limba didactica romana.

Avendu credintia tare, cumca scopulu statului tientesce la multiamirea si fericirea tuturor cetatienilor fara deosebire de natie; avendu mai departe si incredintiarea, cumca Inalt'a Dieta este veghiatori'a cea mai credintiosa a legiloru si a dreptului, precum si organulu celu mai puternicu alu nisuintieloru indreptatite: si-au luat indrasnel'a subsemnatiei, pe temeiulu legii si in numele poporului gr. or. alu orasiulu Sucevei, de a aduce umilit'a rugaminte:

Ca Inalt'a Dieta se binevoiesca a indruma la locurile mai inalte, ca la gimnasiulu gr. or. din Suceva se se otarasca si se introduca — in loculu limbii germane — limba romana ca limba de propunere si de invetiamentu.

Motivele, din cari ascernemu Inaltei Diete aceta umilita rogaminte, sunt dupre cum urmédia:

1. Acestu institutu se sustiene din fondulu bisericeii gr. or. din Bucovina, si s'a infiintiatu in prim'a linia pentru trebuintiele de cultura ale poporului gr. or.

2. Afara de situati'a numitulu gimnasiu intr' unu cercu cu majoritate precumpenitiora romana, elementulu romanu din insusi orasiulu Sucevei face aprupe de diumetate din numerulu tuturor locuitoriloru, nu vorbesce in intregulu seu si nu intielege limba germana, precum nu vorbescu si nu intielegu germanesce nici Armenii orientali, pe langa Romani cei mai vechi locuitori ai orasiulu, pe candu apoi celelalte natii mai noue din Suceva, cu pucine abateri, vorbescu si intielegu romanesce.

3. Din caus'a ca poporulu gr. or. atatu celu din orasiu, catu si celu dela tierra, nu cunoose limba germana, ce este exclusivu limba de invetiamentu la desu numitulu gimnasiu, si asiá nief nu potu face copiii gr. or. sporiu in invetiatura, ba chiaru devine prin aceta ilusoria cultivarea poporului gr. or.

Caci trecendu cu vederea sil'a ce se face copiloru gr. or. cu invetiarea limbii germane, spre a se poté folosi de binefacerile culturai, ce se capeta prin scolile mediloce; nebagandu in seama ca parintii gr. or. trebuie se faca prin aceta cu crescerea fiiloru sei mai multa cheltuel'a, decatu parintii germani: se mai adauge inca din acelasi temeiu *descuragiare si neincredere in scola*; de ore ce forte multi din copiii gr. or. cu cele mai mari opintiri, nu potu totusi ajunge la acea trepta de cunoscintia a limbii germane, spre a fi primiti in gimnasiu,

multi sunt nevoiti chiaru dupa primire a se lasa de scola pentru greutatile neinvigibili in partea limbii didactice, seu se lupta in modu ucigatoriu de spiritu in totu decursulu studieloru mai multu cu limba, decatu cu materialulu invatiaturei, remanu inapoi, perdu increderea in sine, se descuragedia descuragiandu si poporulu, carele si-vede sedarnice tote ostenelele si cheltuelele sale!

4. Prin intruducerea limbii romane ca limba de invetiamentu la gimnasiulu din Suceva s'a atrage si locuitorii crestini din starile de medilocu ale Romantei invecinata, ca se-si tramita copiii aice spre cultivare, ceea ce pentru Austria, ca respanditiora a culturai in Orientu, n'aru fi de pretiu neiasemnatu.

Din aceste motive legali, pedagogice si chiaru si politice amu crediutu a potfi pre Inalt'a Dieta in tota umiliti'a, pentru spriginirea si inaintarea la locurile mai inalte a acestei dorintie vechie si drepte a poporului gr. or. din Suceva, asceptandu a o vedé implinita prin ajutoriulu Inaltei Diete cu atatu mai vertosu, cu catu ca acuma nu ni lipsescu nici invetiatori nationali, essaminati si aprobatii pentru gimnasie, si intrucatu implinirea acestei dorintie n'ar fi, decatu aplicarea stricta a Articulului XIX din Constitutiune.

Aceta petitiune fu in doue dile subsemnata de 182 cetatieni gr. or. totu fruntasi si omeni onorabili; amplotiati precum si invetiatorii nu se admisera, fiindu scopulu ca adresa se fie curatu din partea cetatieniloru. In 23 l. c. se alaturara catra petitiune si Armenii orientali, subsemnandu-o 37 fruntasi, er in 25 l. c. fu espedata la Cernauti. — Asteptamu cu nerabdare se vedemu legea si dreptatea triumfandu.—

Viena, in 30 martiu n. —

(Credintia Romaniloru catra Imperati'a.) Noi nu credemu, se mai fie poporu in Monarch'a austriaca, care se aibe atatu de invederate si eclatanti probe faptece despre credintia seu „fidlitatea“ seu „devotamentulu“ seu pentru Domnitoriu, Dinastia, Imperati'a, precum le are poporulu romanu!

Nu poté fi loculu aici, ca se citamu istoria trecutului in aceta privintia: voimu numai ocaasionalmente se accentuamu cum se cade o aparitiune din presente.

Cele trei millione de Romani din Imperiulu abisburgicu, cari dau Imperatulu la casu de lipsa peste 100,000 de bracie apertorie, n'au in tota armata imperatesca-regta, intre mile de oficiari supreami, mai multu de catu doi ginerari si unu colonelulu: pre ginerarii *Doda si Guranu* si pre colonelulu *Ursu*.

Si aceste trei eminenti persoane, un'a dupa alt'a au fost distinse si onorate prin punerea loru la cele mai grele posturi de suprema incedere; si ele pururea au corespunsu cu o essactitate sublima!

Pe timpulu resbelului de la 1866 colon. br. *Davidu Ursu de Margine*, a fost luat din retragerea sa in pensiune si pusu de comandante la celu mai amenintiatu si delicatu puntu din Adria, in fortarati'a *Lissa*, si bravura si credintia lui au fost recunoscute de decidiatorie in lupta.

Pe acelasi timpu, cetatea Venetiei se comandá propriamente de colonelulu *Traianu Doda*, despre carele la inceputulu resbelului insusi monarchulu s'a pronunciatu ocaasionalmente, ca in privintia „*scumpei Venetie*“ este „*odihnitu*“; „*caci acolo veghiedia Doda meu!*“

Si acum, candu Austria este nu numai incunjurata, ci chiar pana in anima strabatutu de tradare, candu pana si din Institutulu geograficu, prin fiii sei nemti i se fura, si vindu secretele: acuma Imperatulu cautu in prejuru de sine, ia lista ginerariloru sei la mana si alege pe Romanulu *Guranu* si-lu pune in fruntea institutulu seu geograficu, atatu de reu compromisu, asteptandu de la talentulu si cre-

dintia acestuia restaurarea vediei si onorei acelu institutu!

Ce dovedi, ce recunoscintie publice aceta, despre sublimitatea caracterului romanu la numitii ilustru barbati romani!

Ei bine: si ore se nu fimu noi mandridi atari barbati din sinulu poporului nostru?

Da, mandri suntemu; insa sumet'a nostra se termina in cea mai profunda dorere si parere de reu! Toti trei acesti luceferi militari au fost distinsi prin increderea stepanului, pentru d'a fi dati la o parte, d'a fi pusi — inca plini de putere si vietia, chiar ajunsi la culmea florei barbatiei loru, — la odihna, pentru ca se nu se mai pota inaltia, se nu scota ochii multimei protegiate prin politica de di!!

Ei bine: si pana candu totu asiá? Pana candu, o afurisita politica neamtio-magiara va se totu dee la o parte virtutea si credintia, pentru ca se faca cale si se impinga inainte imbecilitatea, pre fiii protectiunei domnesce??

F T

Alegerile pentru sinodulu archidiecesanu romanu gr. orientale din Sibiu,

decursera asta data cu o interesare rara si unu resultatu demnu de tota atentiunea.

Inca de pre timpulu morbului fericitulu mare archiereu *Andrieu*, s'a pornitu in Transilvania, cu centrulu din Sibiu, o lupta intre cei — dupa positiunea loru — la putere in Archidiecesa si intre o opositiune, mereu escata si sustienuta prin unu nru de barbati, nemultumiti cu modulu cugetarii si lucrarii a celoru de la putere, care opositiune prin zelu si intieptiune, specialmente prin aliantia cu elementele mai liberali din partile ungarice-banatece, a dus'o a dese ori pona la invingere in congresulu nationale, dar in representatiunea archidiecesana, adeca in sinodulu eparchialu din Sibiu, pre langa tote opintirile sale n'a fost in stare a se face dominante, de unde administratiunea archiecesei pona astadi a remasu — dupa tipulu si asemenarea celoru apucati o data la putere!

Lupt'a, frecarea chiar intre atinsele doue partite si resp. directiuni, de ani se continua acusi cu mai multa, acusi cu mai pucina energia si chiar inversiunare: pare-ni-se insa, ca nici odata nu s'a manifestatu atatu de apriga casi la alegerile ce avura locu mai dilele trecute.

Din partea celoru de la putere se vestea cu gur'a si prin scriere, cumca opositiunea are se patiesca asta data la alegeri o rusine ne mai pomenita: „*intréga Transilvania, de la o margine la alt'a, va da celu mai eclatante votu de blamu omeniloru, ce aliatii cu banatienii si unguenii, la doue congrese nationali electorali tradara archidiecesea, alegendu archiepiscopi si metropolitii — netransilvani!*“

Astfelu sunau cobeles. Si pentru ca cobeles se nu fie fora temeiu, combinatu-s'au si pusu-s'au in lucrare, dupa cum ni se scrie, felu de felu de mediloce, conspiratiuni, agitatiuni, presiuni. Supunemu ca nici barbatii opositiunei nu voru fi statu cu manele in sinu, dupa-ce, precum din propri'a loru tabera ni s'a scrisu, avura buna conosciintia despre pasii si medilocele adversariloru. Destulu ca resultatulu alegeriloru, precatu dejá este conosciutu, este o cadere grea a celoru de la putere; o cadere grea intru atata, caci in cercurile din Sibiu si din prejuru, unde tocmai lumina loru prin activitatea loru nemedilocita, ar fi trebuitu se fie luminatu si incalditu si ocupatu anumele mai vertosu, si unde si bucinau ca voru bate de voru nimic pre contrari, si unde tocmai cu acestu planu candidara pre primii corifei ai loru, — *nici macar pre unulu nu potura scote alesu!*

Conoscemu pona in acestu momentu alegerile din 12 cercuri, si ele sunt, precum anuntia telegram'a din Sibiu in fruntea nrului precedente, in enorme prevalentia favorabili o-

sitiunei, si ce este mai caracteristicu: barbati de frunte ai poteri de astadi, corifeii din Sibiu, nu potura reesi decâtu departe-departe de la centru; prin unele cercuri unde abia va fi potutu strabate vr'o radia a luciului mintei si caracterului lor! Celu pucinu la acesta cugetare si credintia cauta se devina omnia, candu li vede sfortiările si cumplitele caderi in Sibiu si prin prejuru, er alegerea pre acolo, unde abia poporul li va fi auditu candu-va de nume!

De altminte nime in Sibiu nu se indiesce, ca in celelalte 8 cercuri si mai vertosu in siesse seu siepte, forte indepartate si inprasciate si conduse numai de pucina inteligintia, cei de la potere tocmai asiā voru fi esitu in mare precumpenintia invingetori, precum esira liberalii opositionali, potemu dice, in tote cercurile cu inteligintia mai numerosa. Resultatulu din acele cercuri inasa, tocmai pentru ca ele sunt indepartate si inprasciate, pana mercuri sera, candu ni s'a spedatu noa acestu reportu, inca nu erau conoscute in Sibiu.

Despre Escelenti'a Sa Parintele Archiepiscopu si Metropolitu *Miron Romanulu* ni se afirma, ca s'a retienutu cu scrupulositate de ori-ce influintiare a alegerilor, lasandu cea mai libera concurentia ambelorl partite.

Acestea premitiendu, eca alegerile, cate le conoscemu.

In cerculu I. alu Sibiuului: deputatu preotiescu cu unanimitatea voturiloru dlu protopopu *Ioane Popescu*; deputati laici: *Bologa* si *Visarionu Romanu*.

In cerculu II. seu alu Seliscei: deputatu preotiescu protopopulu *Hannia*, (cu 26 voturi contra archimandritulu vicariu archiepiscopale *Popda*, cu 18 voturi); laici: *Il. Macelariu* si *Dr. Racuciu*.

In cerculu Brasiovlui I. si II: deputati preotiesci protopop. *Petricu* si paroch. *Baiulescu*, laici: *Dr. Masjota*, *Diamandi Manole*, advoc. *Sorescu* si *Ios. Puscariu*.

In cerculu Fagarasiului: preotiescu — protopop. *Petru Popescu*; laici: *Fagarasiu* si *Duvlea*.

In cerculu Sebesiului: preotiescu — protop. *Tipeiu*; laici: *Dr. Pecurariu* si *Paraschivu*.

In cerculu Sighisorei: preotiescu — assess. consist. *Zach. Boiu*; laici: *Ionu Siantru* si *Ionu Iosifu*.

Din cerculu Devei — conosciuti numai laici: *Dr. Petcu* si *Sim. Piso*.

In cerculu Agnitei: preotiescu — archimandritulu *Nicol. Popda*; laici: *Branisce* si *Tecontia*.

In cerculu Solnocului: preotiescu — protop. *Cupsia*; laici: adv. *Preda* din Sibiu si *Ionu Buzura*.

In cerculu Bistritiei: preotiescu *Galianu Siagdu*; laici: *Ionu Candrea* din Sibiu si *Buzdugu*.

In cerculu Hetiegului: preotiescu protop. *Ionu Ratiu*; laici: *Dr. Borcea* din Sibiu si *Ambrosiu Bersanu*.

Intre acesti 35 de deputati alesi, numai siepte sunt pronunciatu conservativi ai poterei de astadi in Consistoriulu archidiececanu; 28 sunt — mai multu seu mai pucinu — pronunciatu liberali. —

L. Cristulu albu, in diu'a celoru 40 martiri.

S'a aretatu prin destule esemple, si si este cunoscutu peste totu, cumca bunastare si in florire se afla numai in acele comunitati, unde carturarii poporului, si in specie preotii si invetiatorii, judii si notarii, sunt la naltimea misiunii lor si si-au pusu la anima binele poporatiunii si apoi in armonia lucra din respu-teri intru naintarea aceluia; de asemenea inse este cunoscutu ca cele mai mari calamitati au a junsu asupra comunitatiloru, in cari fruntasii poporului traiescu in desbinare si cercandu numai a subsepa unulu pe celalaltu, ei n'au tempu se gandesca la binele poporului, ci inca

si pe acest'a lu-sfasia in partite pentru cause personali si nu de interesu publicu.

Din este consideratiuni apoi este potrivitu si cu folosu a inregistra in publicitate alegerile de fruntasii ai comunelor, si totu de odata a se indegeta si cele ce se esperiedia la atari alegeri. Atari notitie potu folosi multu, in multe privintie.

La 21 mart. n. a. c. se efeptua alegerea de notariu cercuale in cerculu *Iosasiului*. Erau trei candidati: *G. Onea*, oficiante la cartea funduaria, si scrietorii notariali *Ig. Ratiu* si *I. Buraiianu*.

Parol'a conducetoriloru poporului pe aici era inse: se se alega romanu si inca din cei mai verdi. Astu-feliu cu totii se grupara pe langa bravulu *Georgiu Onea*, carele si reusi alesu, capetandu *Buraiianu*, — care dest'upa parenti e romanu, totusi ca retacitu se tiene astadi de magiari, — siepte voturi romanesce ce le cumpera de la omeni slabi si apoi votulu proprietariulu din Holtimesesiu, er *Ratiu* abia potu se-si castige duoue voturi! Poporulu se sente indestulitu cu alegerea facuta; dee Ddieu ca dlu notariu se nu uite nici odata ca e alesulu poporulu romanu, si de aceea nu numai se nu-lu asupresca, ci se-i faca usurari si totu de odata se lucre pentru binele aceluia; numai astu-feliu va sci poporulu se-lu pretiuesca si spriginesca, si peste totu se se in-creda in domni de romanu.

Si acu inca unele observatiuni dela acesta alegere. La asta ocaziune me intarli forte in parerea, ca nu pote fi cu folosu pentru noi, ca unui si aceluasi preotu se i se dee spre pastorie si cate doue comunitati. Eca de ce: Unde avemu preoti harnici si cu anima pentru binele poporului: acolo acesti-a lumenia poporulu la tote ocaziunile si lu-conducu totu spre bine; dar ei nu potu se faca ast'a in tocmai si cu poporanii din comunitatea filia, caci nu-su totu printre dinsii se grigesca ca se nu-i retacesca vr'o oue. S'a si vediu ast'a la alegerea de sub intrebare, caci locuitorii din comunitatile cu preoti in locu au si luptatu cu totii — afora de duoi — pentru candidatulu poporului, pre candu poporulu din comunitatile filie au fost oi retacite, cadiendu in curs'a celora, in cari barbati luminati si poporulu peste totu nu vedeau pe pretenii si binevoitorii, sub ori ce imprejurari, a Romaniloru.

Si ast'a este lucru forte usioru de priceputu, caci in urm'a urmeloru poporulu are multa incredere in preoti, firesce in cei pe cari ii vede ca-su omeni de omenia si se interesedia de binele lui; de aceea apoi de svaturile acelora si asculta mai voiosu, decâtu de a altoru carturari.

Astu-feliu eu credu ca reduceri de parochie se se faca numai in un'a si aceasi comunitate, unde avemu cate mai multe parochie; comunitatile mice inse se nu se impreune ca filie la alte comunitati mai marisore, ci fie-care se-si aiba preotulu seu. Va fie cam greu acest'a; este inse unu medilocu ce ne pote ajuta. Eu credu adeca ca in atari comunitati preotulu ar pote se fie si invetiatoriu, si atunci de buna sema din venitele de dupa acele doue posturi va pote trai; numai catu ca in atari casuri trebuie ca cu multa scrupulositate se se alega individi din cei mai devotati bine-lui poporului.

Multi pote vor fi cei ce nu s'ar unu cu acesta parere. Nu me miru, caci multi au fostu cei ce au strimbatu din facie, si candu in miculu nostru sinodu dela Chisineu pronuncia Babesiu cuventele: „Se intorcemu, dloru, sistem'a: unde avemu patru preoti si unu invetiatoriu, se punemu de aci nainte patru invetiatorii si numai unu preotu,“ si totusi cati din acei-a n'au ajunsu pana astadi a resunosce, ca bine a disu Babesiu; firesce vedindu faptele pastoriloru sufetesce neconscii de chiamarea lor. Astu-feliu credu eu, ca cu tempulu se va afla de buna si acesta parere a mea, cu atatu

mai vertosu ca vedemu, ca nu preotii cei putredi de avuti sunt pe langa poporu, ci mai vertosu cei ce au o stare materiale de medilocu fora de a fi ajunsu inse la cersitoria.

Inca un'a totu dela asta alegere de notariu. Nu potu a nu insema adeca, cu deplina satisfactiune, portarea dlui jude administrativa *Iosifu Kovér*, care fu forte loiale. Eca unu essemplu: unui alegetoriu nu i veni in minte la votare numele candidatulu seu *Onea*; elu inse inventiosu, ca toti romanii, si-ajuta dicendu, ca votedia pentru *Ineuuanulu*; e de insemnatu adeca ca dlu *Onea* e din Ienopole, vulgo *Ineu*. Si dlu *Kovér* nu fece casi mai toti colegii sei la atari alegeri, ci acelu votu lumeru dlui *Onea*, fiindu ca numai acesta era dintre candidati din *Ineu*. Primesca deci dlu *Kovér* multumita nostra pentru acesta portare loiale. *Argulu.*

Din cottulu Zarandu, martiu 1876.

Pe la 1871 se propuse, prin o comisiune esmisa din partea sinodulu eparchiale, imbunetatierea dotatiunei preotiesci; dar apoi desi „Proieptulu“ pentru regularea parochieloru si a dotatiunei preotiesci, prin sinodulu eparchiale din anulu 1872 s'a aprobatu, totusi pana in diu'a de astadi nu se mai vedu fruptele dorate. Ar fi inse tempulu se se puna la cale si se se resolva acesta intrebare.

Speru tare ca la prossimulu sinodu eparchiale se va face ce-va in asta privintia; ast'a o deducu din imprejurarea, ca la sinodulu protopresviterale dierii una „Norma stolare“ si carea afla, ca a esitu dela locurile mai nalte bisericesci. Da aci speru deci ca va fi catu de curendu ce-va din lucrulu acest'a; pote se fie si mai tardiu, dar si atunci va fi mai bine decâtu nici odata.

Cu norm'a stolare ce vediu eu, potu se fie indestuliti preotii peste totu; un'a inse trebuie se observu si totu de odata rogu pe dnii deputati sinodali se o iee in consideratiune. Eu credu adeca, ca nu ar fi ecitabile, ca acea norma se se aplice intru tote si pentru noi cei de prin partile acestea, unde noi suntemu cei mai slabu dotati intre toti preotii diecesei Aradane; se se iee deci in consideratiune, ca preotii din alte parti au sessiuni parochiali si birulu in grauntie, pana candu noi nici sessiuni parochiali nu avemu, nici birulu nu-lu capetamu in grauntie, ci numai cate o mesura cucuruzu cu cocieni, las' ca inci acest'a n'o primimu regulatu.

In urma inca un'a. Mai ca mi-vine a crede, ca dotatiunea preotiloru nu se va regula de odata, si cine scie ca candu va ajunge a fi regulata pre deplinu; de aceea ar fi de doritu ca se se faca preotimei ajutororile ce se potu si acu. Asiā ar fi de ess. medilocirea, ca preotii din partile nostre inca se capete birulu in grauntie, casi prin alte parti.

Rogu deci forte pe dnii deputati sinodali se cugete asupra acestui punctu si la prossimulu sinodu se binevoiesca a lua unu conclusu in acest'a privintia. Este interesulu nostru generale ca se nisuimu a ajutora starea materiale a preotiloru, ca asiā de o parte ei se-si pota cresce bine copiii, fundandu astu-feliu familie cu stare buna materiale si cu buna crescere, apoi de alta parte se nu fi siliti a primu seu chiar recurge la gratiele strainiloru neamici noue, ingagindu-se astu-feliu pentru a-ii sprigini pe acei-a intru ajungerea scopuriloru lor. Este de doritu deci se ne ingrigimu de o buna stare materiale a preotimei, pentru ca s'o scapamu d'a fi espusa ispitelor seducetoriloru. Foresca inse Ddieu se dorescu eu, ca se grigimu de mediloco, prin care preotii nostri se devina putredi de avuti; ast'a n'o dorescu, caci mi-e cunoscutu ca mai toti cei avuti ambla se mance totu cu domnii dela o mesa si nu li pre jace la anima binele poporului. Suntu acestea triste constatari, dar alusiuni la fapte, ce — dorere — nu se potu tagadi!

Zarandanulu.

Varietati.

**** (Jidovii exploatedia tôte in celu mai nerusinat modu.)** Este cunoscutu peste totu că poporul este espusu, prin nesciintia si nepricepere, celor mai amare despoia jidovesci; unu modu jidovescu de a despoia poporul pote inse sè nu fie peste totu cunoscutu si de aceea e bine sè fie adusu la cunosciintia publica. — De curendu se tienù in Biserica-alba din Banatu unu tèrgu mare. Acolo merse si o bieta tierana romana, voindu sè cumpere intre altele si nesce panza. Ajunsa in piatia — unde erau sietrele negutiatorilor si crestini, si jidani — ea se apropià de unu cortu si agrai pe negutiatoriu astfelu: „Buna diu'a, jupane; am venitu sè cumperu dela dta nesce panza, caci la noi in satu negociatoresce cu panza unu jidanu, care nu numai ni-o vinde forte scumpu, d'apoi panza lui e si forte rea, si de aceea m'am otaritu, ca sè nu mai cumperu nemica dela jidani, caci ei totu mereu ne insiela cu tote celea.“ Eu ca negutiatoriu eram cu cortulu meu chiar vecinu, si acù eram forte curiosu ca sè vedu ce se va templa, caci negutiatoriu, carei se adresase femeia romana, era jidanu! Incremenii inse mirarea, candu audii numai pe jidanu: „Bine faci, soro; blastematii de jidani insiela unde numai potu, nu ca noi crestinii cei adevirati; si ca sè-ti aretu cà io-su crestinu bunu, éca aci cà mi-facu cruce si dicu rogatiunile.“ Si aci incepù jidanulu a-si face cruce si apoi a dice tatalu nostru. In urm'a acestei apucature a jidanului, biet'a romana crediù in omeni'a crestinesca a jidanului, si cumperandu dela elu panza, m'am spariatu càtu de tare a insielat'o jidanulu!

Din acestu faptu invetiati, iubiti tierani, câte sunt in stare jidovii a face, numai ca sè ve insiele!! — *Unu negociatoriu romanu.*

**** (Espusetiune romanesca)** voià subcomitetulu despartimentulu alu III. a asociatiunii trane, sè se arangedia in ver'a viitoria in Sibiu, cu ocaziunea tienera adunarii generali a asociatiunii; dar comitetulu asociatiunii, luandu sub desbatere asta propunere a subcomitetulu, aflà cà e pré scurtu tempulu pana atunci-a, pentru a arangia o espusetiune ce cevasi de domne-ajuta, si de aceea luà propunerea subcomitetulu la cunosciintia, avendu la prossim'a adunare generale a se luà unu conclusu cu privire la arangierea de espusetiuni cu ocaziunea tienerii adunariloru generali a asociatiunii.

**** (In societatea „Petru-Maioru“)** in siedinti'a de duminica la 2 aprilu n. a. c. va tient doctorandulu in medicina *Georgiu Viua* o prelegere libera despre: abortarea copiloru la Romani. Siedinti'a e publica si se deschide la 4 ore d. m. —

Convocare.

Conformu statutelor, adunarea generale a Reuniunii tuturor invetiatoriloru romani gr. ort. din Diecesea Aradului prin acèst'a se convocà la siedinti'a ordinaria pre diu'a de 8 aprile, séu adeca pre joi dupa santele pasci, órele 4 dupa médiadi; er comitetulu aceleiasi Reuniuni se convocà pre aceeasi dia, la ór'a 9 nainte de médiadi, pentru prepararea celoru necesari spre tienera adunarii generali. Cu aflarea localitatii corespundatorie este insarcinatu dlu cassariu alu Reuniunii, docentele *Petru Popoviciu* din Aradu, care va dá indrumari.

Este forte de lipsa a se aduna membri càtu mai multi, de óra-ce vor fi a se deslegà si regulà unele afaceri de mare insemnate.

Budapesta in 20 martiu v. 1876.

V. Babesiu, mp.

Presedintele Reuniunii.

Nr. 4, 1876.

Convocare.

Comitetulu Reuniunii invetiatoriloru romani gr. ort. din tractulu protopopescu alu Lipovei in siedinti'a din 13 martie 1876 a decisu a convocà adunarea generale pe diu'a de 7 aprilie, adeca mercuri dupa Santele Pasci, in *Lipova*, la cari sunt poftiti, a participà toti membrii Reuniunii, precum si toti amatorii de progresu intru invetiamentulu poporului.

Program'a este:

La 8 óre de demanètia:

1. Membrii Reuniunii se intrunescu in localitatea destinata spre acestu scopu la scól'a rom. confessionale; presedintele deschide siedinti'a.

2. Reportulu comitetulu, conformu ordinatiunii Consistoriali in privinti'a administratiunii fondului.

3. Cetirea disertatiuniloru insinuate.

4. Propuneri practice din obiectele de invetiamentu.

5. Motiuni diverse intru interesulu Reuniunii si invetiamentulu.

6. Inchiderea adunarii.

Lipova, in 9 martiu 1876.

George Cojocariu, mp. *George Neagu, mp.*
presedinte. not. Reuniunii.

Granele in piati'a Budapestei,

septemanele trecute càt'a pucinu se urcasera, apoi ér dederà inderetu, standu astadi pretiurile loru aprópe pon' la unu cruceriu, casì cum le-am publicatu acù trei septemani, in nrulu 21.

Bursele inse la noi si in Viena,

fusera reu sguduite, încàtu cursurile celoru mai multe efepte cadiura cum n'au mai fost de pre timpulu desastreloru nòstre resbelice.

Éca unele ca de proba;

Actiunile de cred. austr: 156.10; ale creditulu ung. 128; act. bancei nation. 870; inscristele ipotecari austr. 94.60; unguresci 84; obligatiunile rurali bucovinene 84.50; ung. 76.—; banatice si transilvane 75—; rent'a de arg. 69.50; de hàrtia 66; agiulu argintulu 101.50; galbenii 5.47; napoleonorii 9.45. —

Publicatiuni tacsabili.

CONCURSU:

Prin acèst'a se deschide concursu:

1. Pentru vacateã parochia din *Hidiselulu-de-susu*, protopresviteratulu Oradei-mari, cott. Biharii. Emolumintele sunt: a) una sesiune de pamentu; b) birulu dela 140 de case, dupa datina càte o mesura; c) stolele indatinate; d) cortelu liberu si gradina.

Alegerea va fi in 7 aprilie 1876 v.

2. Pentru vacantea parochia din *Foneu*, cu emolumintele: a) una sesiune de pamentu; b) birulu dela 125 de case, càte o masura dela un'a; c) stolele indatinate; d) cortelu liberu, gradina si canepisce.

Alegerea va fi in 8 aprilie 1876 v.

3. Pentru statiunea invetiatoresca din comun'a *Zsaka*, cu salariu anualu: a) 50 fl. in bani gat'a; b) in bucate 16 chible si 2 mesure gràu de pane; c) 10 lantie de pamentu aratoriu, din care a 3. parte remane ogoru, satenii arandu-lu si portandu rodulu a casa; d) cartiru liberu cu gradina. In fine ca cantoru, dela mortu mare 1 fl. dela micu 50 cr. dela cununie càte 40 cr.

Alegerea va fi in 25 martie 1876 v.

4. Pentru vacantea statiune invetiatoresca din *Tobolu*, cu emolumintele: a) 250 fl; b) o

gradina de curechiu, pretiuita in 20 fl; c) accidentia cantoralu de 30 fl; d) cortelu liberu.

Alegerea va fi in 6 aprilie 1876 v.

Competentii vor avè a se presentà inainte de espirarea terminulu indicatu, in vr'o duminica séu serbatore, in s. bisericu, spre a-si aretà desteritatea in cantarile bisericesci si alte servitii preotiesci. Recursele intitulate Comitetulu parochiale concerninte, au a fi tramise la protopopulu mai diosu insemnatu.

Datu in Oradea-mare, in 7 martie 1876.

In numele concernintiloru comitete parochiali si in contielegerea cu acelea:

Simeonu Bica, mp.

1—3 protopresv. si ca inspect. scolaru.

Statiunea invetiatoresca dela scól'a conf. din *D comun'a Fazek. Varsandu* devenindu vacante, prin acèst'a se publica Concursu cu terminu pona la 28 martiu a. c. st. vechiu, candu se va tienè si alegerea.

Cei ce voescu a recurge pentru acèsta statiune, debue sè arete testimoniù despre absolverea cursulu pedagogicu, si de calificatiune, carte de botezu si atestatu de portare morale; ér pona la diu'a alegerii sè se presenta in vre o duminica séu sarbatóre la sant'a bisericu pentru de a-si aretà desteritatea in cantu si tipicu.

Cu acestu postu suntu inpreunate urmatoarele emoluminte: In bani gata 126 fl v. a. in care se cuprinde si familiariatulu; 12 sinice de gràu, 8 sinice cucurudiu sfarmatu; 12 orgii de lemne din cari este a se incaldi si scól'a; $\frac{3}{4}$ sesiune pamentu aratoriu; 5 fl pentru scripturistica, 4 fl v. a. pentru conferintiele invetiatoresci, càte 50 cr. v. a. dela immortalari, Cortelu liberu si gradina de legumi.

Recursele suntu a se adresà càtra comitetulu parochiale si a se tramite la *Inspectorulu cercuale in Comlosiu (O. St. Ana.)*

Datu in Siedinti'a Comitetulu parochiale din 10 martiu 1876.

Comitetulu parochiale,
in contielegere cu inspect. cerc.

2—3

Constantin Popoviciu.

Pentru postulu invetiatorescu vacante din comuna *Ciuchiciu*, protopresbiteratulu Bisericei-Albe, comitatulu Carasiului, se escrie concursu pana in 11 Aprilu a. c. cal. vechiu, in care diua se va tienè alegerea.

Emolumente sunt: 1. In bani gat'a 115 fl 50 cr v. a; 2. 56 Kilo (100 lb.) de lardu, pretiuita cu 48 fl, v. a; 3. 56 Kilo (100 lb.) de sare, pretiuita cu 6 fl; 4. 14 Kilo (25 lb.) de luminari, pretiuite cu 9 fl; 5. 18 Metri 97 cent. metri (10 orgie) de lemne, din cari se va incaldi si scól'a; 6. 12 Hecto. si 29 litre séu (20 meti) de gràu; 7. totu atât'a (20 meti) cucurudiu; 8. $\frac{3}{4}$ de jugeru pamentu aratoriu si gradina intravilana; in fine a 9. cortelu liberu.

Cei-ce voru reflectà la acestu postu, sunt invitati, ajustandu-si recursele: 1) cu atestatu de botediù; 2) despre studiele preparatorie; 3) testimoniù de preparandia din Aradu; 4) testimoniù de calificatiune de la vener. consistoriu si 5) despre conduita dela concernintele inspectoru scolaru tractualu, — astfelu ajustate si adresate càtra Comitetulu parochiale din *Ciuchiciu*, sè la tramita la man'a pré On. D. protopresv. *Ios. Popoviciu in Iam.*

In fine se mai cere dela concurenti, ca in decursulu tempulu premergatoriu alegerei sè se presente in vre o duminica séu sarbatóre la s. bisericu spre a-si aretà desteritatea in cantare si a se face cunoscuti poporului.

Ciuchiciu, in 4 martie 1876.

3—3

Comitetulu parochiale,

In contielegere cu dlu protopresviteru.